

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1972

BRNO 1973

xandr. Později hrad často střídal majitele, kteří zde již ani nesídlili a neudržovali jej, takže od 70. let 18. století zcela zpusťl.

Poznámky:

¹ Základní literatura k dějinám hradu Vikštejna:

A. Peter, Burgen und Schlösser im Herzogtum Schlesiens, Těšín 1879, 26–41.

R. Sakreida, Hrad Vikštejn, Radkov 1933.

J. Ullrich, Geschichte der Stadt Wigstadel, Vítkov 1933, 26–29.

E. Klose, Geschichte und Sagen der Burg Wigstein, sine dato

² Za pomoc při určování znaků děkuji PhDr. J. Bakalovi CSc., vedoucímu historického oddělení Slezského muzea v Opavě.

³ Srov. Ottův slovník naučný, XI. díl, 143, č. 1696.

⁴ St. archiv Opava, Slezský stavovský archiv, inv. č. 217, 577, 578, 584, 585.

Funde aus der Burg Vikštejn, Gemeinde Radkov-Dubová (Bez. Opava). Aus den Aufschüttungen, mit welchen im vorigen Jahrhundert die Burgtürme verschüttet wurden, hat man einige tausend keramische Bruchstücke gewonnen, die überwiegend von Kachelöfen aus dem 16.–17. Jahrhundert stammen. Für die Datierung haben die Kacheln mit den Wappen des Burgherrn Adam Oderský von Lideřov und seiner zweiten Gattin Barbara von Herberstein mit der Jahreszahl 1604 Bedeutung, welches vermutlich das Jahr ihrer Hochzeit bedeutet, was in schriftlichen Quellen nicht belegt ist. Auf einer weiteren Kachel ist das Wappen Karl von Lichtenstein, welches er in den Jahren 1614–22 benützte. Einige Kacheltypen haben genaue Analogien in den Stücken, welche man in einer Töpfereiabfallgrube in Opava in der sog. Jakař Vorstadt fand und beweisen also, dass einige Öfen auf Vikštejn von Töpfern aus Opava gebaut wurden

---

NÁLEZ MINCE A HŘEBŮ NA VIKŠTEJNĚ, OBEC RADKOV-DUBOVÁ (okr. Opava)

JAROSLAV KRÁL. AŮ ČSAV Brno

V říjnu roku 1972 byla při stavbě mostu přes obranný příkop hradu Vikštejna nalezena malá stříbrná mince Ferdinanda I. a tři masívní kované hřeby cca 7,5 cm dlouhé.

Fund einer Münze und von Nägeln auf Vikštejn, Gemeinde Radkov (Bez. Opava). Beim Eingang in die Burgruine Vikštejn fand man eine kleine Silbermünze Ferdinands I.

VÝZKUM NA SLEZSKOOSTRAVSKÉM HRADĚ (okr. Ostrava)

LEA WIEGANDOVÁ, Ostravské muzeum, Ostrava

(Tab. 66–67)

V létě 1972 provádělo Ostravské muzeum první fázi výzkumu na slezskoostravském hradě. Po odstranění destrukce na jhozápadní straně nádvoří byla jihovýchodním směrem vedena sonda o rozměrech 3 × 18 m, rozdělená na čtverce. Po odkrytí povrchového nánosů se objevilo nejmladší dláždění z valounů z godulského pískovce kladených tak, že vytvářely vzorce. Ve čtverci A₁ se 20 cm pod ním přišlo na druhou vrstvu valounového dláždění, která však celou sondou neprobíhala. V severní části tohoto čtverce jsou základy zdiva. V hloubce 80 cm byl objeven reliéfně opracovaný pískovec — fragment ostění, a patka sloupu. Ve čtverci A₁ probíhá příčně sondou zeď, povrchově respektovaná dlážděním.

V sondě bylo nalezeno velké množství fragmentů keramiky s glazurou i bez glazury a kachlů. Protože byl hrad často přestavován a nádvoří upravováno, představují nálezy, koncentrované především ve čtverci A₅, směs materiálu od počátku 14. stol. až po 18. stol. Největší procento nálezů je z 16. stol. a poč. 17. stol. Mezi nejzajímavější patří především nález fragmentu renesančního kachle s polopostavou muže, podpírajícího si bradu. Je začleněn do výklenku, zdobeného prvky renesanční architektury. Výjimku tvoří na spodní straně kachle bankál, který je pozůstatkem go-

tiky. Ve vlysu nad ním je fragment nápisu psaný antikvou — HAT: VIII. Sokl pilastru je členěn po stranách dvojitou profilací. Báze soklu je profilovaná a plasticky zdobená stejně jako patka pilastru. Jeho dřik má po stranách dvojitou profilaci. Polopostava vousatého muže ve vlastním poli kachle má na hlavě orientální pokrývku hlavy, jakýsi druh čepice, s korunou. Je oděn v krunýř se dvěma růžicemi na prsou. Bohatě řasené rukávy pod ramenem a kolem lokte jsou typické pro renesanční módu v letech 1535—1550. Na krku má bohatě reliéfně zdobený náhrdelník. (Inv. č. 282—86/72)

Grabung auf der Schlesisch-Ostrauer Burg (Bez. Ostrava). In der ersten Grabungsphase des Ostrauer Museums auf der Schlesisch-Ostrauer Burg wurde im Vorhof eine Sonde im Ausmasse von 3×18 m geführt. In dieser hat man zwei Schichten einer Pflasterung und Grundgemäuer erfasst. Das geborgene keramische Material stellte eigentlich die Aufschüttung vor, es ist daher eine Mischung aus der Zeit vom Beginn des 14. Jahrhunderts bis in das 18. Jahrhundert. Zu den interessantesten Funden gehören Fragmente einer Renaissance-Kachel mit der Halbgestalt eines bärtigen Mannes, dessen Bekleidung für die Renaissance-mode aus den Jahren 1535—1550 typisch ist. Im Fries unter der Kachel ist das Fragment einer Aufschrift in Antiqua geschrieben — HAT: VIII.

OBJEV NOVOKŘTĚNSKÉHO HŘBITOVA U PŘIBIC (okr. Břeclav)

JOSEF UNGER, Regionální muzeum, Mikulov

Při výkopu jámy pro sloup elektrického vedení v trati „Mlenářovo“ jižně od Přibic byly porušeny kostrové hroby. Na základě upozornění V. Eifenbergera byl v místech proveden záchranný výzkum, při němž byly odkryty čtyři kostrové hroby a lebka. Hroby byly objeveny v hloubce 70 až 95 cm a měly orientaci JV-SZ. U hrobu III byla nalezena malá část záponky („babka“) a u hrobu IV několik bronzových špendlíků. Objevené hroby jsou zřejmě součástí novokřtěnského hřbitova, z něhož platili novokřtenci vrchnosti 5 gr.¹ Jejich společný dům stával na konci Přibic směrem k Ivani, nedaleko od objeveného hřbitova, a byl kolem roku 1784 rozebrán na materiál.²

Poznámky:

¹ A. Kratochvíl, Vlastivěda moravská, židlochovický okres. Brno 1910, 219.

² Pfarrliches Hausprotokol založený roku 1846, ale obsahující excerpta ze starší farní kroniky, str. 162. Uloženo na farním úřadě ve Vranovicích.

Entdeckung eines Wiedertäufer-Friedhofes bei Přibice (Bez. Břeclav). In der Flur „Mlenářovo“ wurden vier Gräber eines Wiedertäufer-Friedhofes untersucht. Die Gräber waren von SO-NW orientiert und man fand bei diesen bronzene Stecknadeln und einen kleinen Teil einer Spange.

ZACHRAŇOVACÍ AKCE V DOLNÍM BENEŠOVĚ (okr. Opava)

JAROSLAV KRÁL, AÚ ČSAV Brno

Na podzim roku 1972 zachránili pracovníci opavské expositury AÚ ČSAV v Brně zajímavý materiál na bývalém zámku v Dolním Benešově. Budova, v níž je dnes umístěn MěstNV, nachází se při jižní okraji města na malé vyvýšenině (kóta 234). Na západní a východní straně byla obklopena rozsáhlými rybníky, z nichž západní je obhospodařován dodnes. Z ostatních je zachován systém hrází.

K nálezům došlo při výkopu nového kanalizačního odpadu, který probíhá nádvořím mezi oběma křídly budovy téměř ve směru východ - západ. V průkopu byly zjištěny odpady z domácnosti, tj. zlomky keramiky, úlomky skla a zvířecí kosti, pocházející z drůbeže a malých přežvykavců. Celkem bylo katalogizováno 165 inventárních čísel. Mezi nálezy zaujmou především zlomky mísy

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1972

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulik

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Řihovský

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, M. Bálek, A. Životská

Na titulní obálce: laténská spona z Rajhradu

Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21

Evidenční číslo ÚVTEI—73332

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejně

Tab. 66

Slezskoostravský hrad. 1 vstupní věž a východní křídlo hradu; 2 část nad Lucinou. — Schlesisch-Ostrauer Burg. 1 Eintrittsturm und Ostflügel der Burg; 2 Burgteil oberhalb „Lucina“.

Tab. 67

Slezskoostravský hrad. 1 nádvoří a sonda na počátku výzkumu; 2 zlomek kachle. — Schlesisch-Ostrauer Burg. 1 Burghof und Sonde zu Beginn der Grabung; 2 Kachelbruchstück.